

**CURTEA SUPRĂMĂ
DE JUSTIŢIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de SA „Termocom” în procedura falimentului, reprezentată de lichidator Sacaliuc Cristina,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Termoelectrica” către SA „Termocom” în procedura falimentului privind repararea prejudiciului cauzat și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 26 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2rc-40/24
PIGD 2-21165565-01-2rc-10052024)*

Restituirea cererii de apel de către instanța de apel reprezintă o aplicare excesiv formalistă a normelor procedurale, fără a ține cont de circumstanțele specifice ale cauzei.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru – jud. A. Sandu
Curtea de Apel Chișinău – jud. N. Budăi, I. Dutca, M. Anton

21 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de SA „Termocom” în procedura falimentului, reprezentată de lichidator Sacaliuc Cristina,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La data de 9 noiembrie 2021, SA „Termoelectrica” a depus o cerere de chemare în judecată împotriva SA „Termocom” în procedura falimentului, solicitând încasarea sumei de 248.743,69 lei cu titlu de prejudiciu cauzat.

2. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 15 decembrie 2022, cererea de chemare în judecată a fost admisă integral. Instanța a dispus încasarea, din contul SA „Termocom” în procedura falimentului, în beneficiul SA „Termoelectrica”, a prejudiciului material rezultat din contractul de vânzare-cumpărare al ansamblului funcțional din 21.11.2014, precum și din executarea defectuoasă a deciziei Curții de Apel Chișinău privind restabilirea în funcție din 25.11.2015 și a deciziei din 27.04.2021 privind plata drepturilor salariale, în sumă totală de 248.743,69 lei. La această sumă s-au adăugat cheltuielile de judecată, constând în taxa de stat în cuantum de 7.462,31 lei, suma totală fiind de 256.206 lei.

3. La data de 13 ianuarie 2023, Sacaliuc Cristina, în calitate de lichidator al SA „Termocom” în procedura falimentului, a declarat apel împotriva hotărârii din 15 decembrie 2022, solicitând casarea integrală a acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată. Concomitent, a fost depusă o cerere privind amânarea plății taxei de stat, în temeiul art. 86 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

4. Prin încheierea din 4 aprilie 2023, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea de amânare a plății taxei de stat, nu a dat curs cererii de apel, întrucât nu au fost respectate cerințele legale privind forma și conținutul acesteia. Instanța a acordat apelantei un termen de 10 zile de la data primirii încheierii pentru înlăturarea neajunsurilor, respectiv: prezentarea dovezii achitării taxei de stat în sumă de 5.597 lei și a cererii de apel motivate, redactată în limba de stat, dactilografiată, într-un număr de exemplare egal cu numărul participanților la proces, plus o copie pentru instanță.

5. Apelantei i s-a adus la cunoștință că, în cazul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței, cererea de apel va fi restituită.

6. Prin încheierea din 4 iulie 2023, Curtea de Apel Chișinău a dispus restituirea cererii de apel, invocând neîndeplinirea în termen a indicațiilor instanței.

7. La data de 8 august 2023, prin intermediul oficiului poștal, Sacaliuc Cristina, în calitate de lichidator al S.A. „Termocom”, a declarat recurs împotriva încheierii din 4 iulie 2023, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii și remiterea cauzei la instanța de apel pentru examinarea pe fond.

8. Prin decizia din 31 ianuarie 2024, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul, a casat încheierea din 4 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău și a dispus restituirea cauzei la Curtea de Apel, la etapa de primire a cererii de apel.

9. Prin încheierea din 26 martie 2024 s-a restituit cererea de apel declarată de Sacaliuc Cristina, lichidatorul SA „Termocom” în procedura falimentului.

10. La 23 aprilie 2024 SA „Termocom” în procedura falimentului, reprezentată de lichidator Sacaliuc Cristina prin intermediul oficiului poștal a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel pentru examinarea cererii de apel.

11. În motivarea recursului a indicat că a respectat în mod integral și în termen indicațiile instanței de apel stabilite prin încheierea din 4 aprilie 2023. Astfel, a depus cererea de apel motivată atât în format electronic, semnată electronic, cât și în format tipărit, semnat olograf, în număr de exemplare conforme cu cerințele procedurale. De asemenea, dovada achitării taxei de stat în sumă de 5.597 lei a fost prezentată prin copia ordinului de plată, transmisă instanței la data de 10 mai 2023 și înregistrată oficial la 13 mai 2023.

12. Instanța de apel nu a indicat expres, în încheierea prin care s-au stabilit măsurile de completare a cererii de apel, obligația de a prezenta dovada achitării taxei de stat în original.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

13. Art. 26 alin. (3), (4) din Codul de procedură civilă:

„Instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei. Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.”

14. Art. 365 alin. (4) din Codul de procedură civilă:

„La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat, dacă apelul se impune cu taxă, și/sau a taxei de timbru.”

15. Art. 368 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă:

„Dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată odată cu fondul.”

16. Art. 369 alin. (1) lit. a), alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1). Încheierea judecătorească de restituire a cererii de apel poate fi atacată cu recurs.”

17. Art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.”

18. Art. 425 din Codul de procedură civilă:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

19. Art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Recursul împotriva încheierii se examinează [...], pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.”

20. Art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

21. Cu privire la termenul de declarare a recursului, completul de judecată a constatat că recurenta s-a conformat prevederilor art. 425 din Codul de procedură civilă, depunând recursul în termen. La caz, instanța de apel a expediat lichidatorului Sacaliuc Cristina copia încheierii din 26 martie 2024 prin intermediul poștei electronice la 8 aprilie 2024. Recursul a fost depus în data de 23 aprilie 2024.

22. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând prevederile art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs, au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

23. Examinând recursul declarat de SA „Termocom” în procedura falimentului împotriva încheierii din 26 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că acesta este întemeiat și urmează a fi admis cu casarea încheierii din 26 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei spre rejudecare.

24. Cercetând starea de fapt, în baza materialelor și lucrărilor dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată, că prin încheierea din 26 martie 2024, Curtea de Apel Chișinău a dispus restituirea cererii de apel formulate de apelanta SA „Termocom” în procedura falimentului, reținând că nu au fost respectate în termen indicațiile instanței de apel, stabilite prin încheierea din 4 aprilie 2023, în sensul prezentării originalului dovezii de achitare a taxei de stat.

25. Din analiza materialelor dosarului rezultă că apelanta, în termenul acordat de instanța de apel, a depus cererea de apel motivată în formă scrisă, semnată olograf, precum și copia ordinului de plată emis prin intermediul serviciului de Internet Banking, în cuantum de 5.597 lei – document ce conține toate elementele esențiale ale tranzacției: suma, data, ora, beneficiar, cod IBAN și scopul plății.

26. Potrivit dispozițiilor art. 368 alin. (1) și art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, în situația în care cererea de apel nu întrunește cerințele prevăzute de lege, instanța de apel solicită apelantului remedierea neajunsurilor în termen, sub sancțiunea restituirii cererii. Totodată, art. 138 alin. (4) CPC prevede că înscrisul se depune în original numai atunci când legea prevede expres această obligație sau când natura cauzei justifică în mod obiectiv această exigență.

27. În speță, instanța de apel nu a indicat în mod expres, prin încheierea sa prealabilă, că dovada achitării taxei de stat trebuie prezentată exclusiv în original. Nici Codul de procedură civilă, nici alte acte normative nu impun o asemenea cerință pentru ordinul de plată, în lipsa unor circumstanțe care să ridice suspiciuni de autenticitate ori contradictorialitate.

28. Documentul prezentat de apelantă conține toate datele necesare pentru a stabili fără echivoc că plata a fost efectuată în cuantumul și termenul solicitat de instanță.

29. În aceste condiții, Curtea constată că instanța de apel a aplicat în mod excesiv formalismul procedural, substituindu-se voinței legiuitorului prin impunerea unei cerințe de formă nesustținute normativ și care, în mod obiectiv, nu servește niciun interes superior al justiției.

30. În opinia instanței de recurs, în condițiile speței, Curtea de Apel Chișinău a manifestat un formalism excesiv și nu a asigurat o aplicare flexibilă a normelor procedurale.

31. În context completul de judecată subliniază că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, aplicarea rigidă și excesivă a normelor procedurale nu trebuie să constituie un obstacol disproporționat în exercitarea dreptului la un proces echitabil.

32. În acest caz, restituirea cererii de apel a condus la o îngrădire nejustificată a accesului apelantei la calea de atac, afectând direct dreptul acesteia de a obține o examinare efectivă a cauzei sale. Potrivit principiului proporționalității, instanțele trebuie să asigure echilibrul între respectarea regulilor procedurale și garantarea accesului efectiv la justiție.

33. Refuzul instanței de apel de a lua în considerare copia dovezii de plată a taxei de stat și de a nu acorda un termen suplimentar sau de a verifica documentul în cadrul ședinței de judecată poate fi considerat o încălcare a principiului proporționalității. Or, acest principiu impune ca măsurile luate de instanță să fie proporționale cu scopul urmărit, iar în acest caz, scopul este verificarea dovezii de plată.

34. La caz, este relevant că SA „Termocom” în procedura falimentului, a dat dovadă de bună-credință, achitând taxa de stat în termenul acordat de către Curtea de Apel Chișinău și pentru a respecta termenul și de a se încadra în el, a prezentat instanței de apel copia dovezii de plată a taxei de stat.

35. Totodată, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, instanțele de judecată trebuie să dea dovadă de flexibilitate în gestionarea procedurilor pentru a asigura buna administrare a justiției. Prin prisma principiului dat, dacă instanța putea verifica originalul dovezii de plată în cadrul ședinței de judecată sau să acorde un termen suplimentar, aceasta ar fi fost o măsură rezonabilă și proporțională cu scopul procedural. Refuzul de a face acest lucru și restituirea cererii de apel poate fi interpretat ca o măsură disproporționată și excesiv de formalistă.

36. Jurisprudența internațională relevantă sancționează formalismul excesiv și promovează o aplicare mai flexibilă a regulilor de procedură, în interesul justiției, de exemplu, în cauza *Miragall Escolano și alții v. Spania* (2000) sau *Walchli v. Franța* (2007), CtEDO a constatat că formalismul excesiv al instanțelor naționale a constituit o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

37. Prin urmare, instanța de recurs conchide că, instanța de apel ar fi trebuit să adopte o abordare mai flexibilă și să nu fie extrem de formalistă, în special atunci când originalul dovezii de plată a taxei de stat putea fi ușor remediat sau verificat în cadrul ședinței.

38. În context, pentru a evita o încălcare a dreptului SA „Termocom” în procedura falimentului la un proces echitabil și pentru a asigura protejarea drepturilor sale procedurale legitime, completul de judecată al Curții

Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa încheierea din 26 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Centru, spre rejudecare, la etapa punerii pe rol a apelului.

39. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. b) și 428 din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de SA „Termocom” în procedura falimentului, reprezentată de lichidator Sacaliuc Cristina.

Casează încheierea din 26 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău și restituie spre rejudecare cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Termoelectrica” către SA „Termocom” în procedura falimentului privind repararea prejudiciului cauzat și compensarea cheltuielilor de judecată, la Curtea de Apel Centru, la etapa punerii pe rol a apelului.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă